

Τι κάνει τα σκυλιά επιθετικά;

Δεν φταίει ούτε η ράτσα ούτε η «κακιά η ώρα». Η συμπεριφορά ενός κατοικίδιου είναι αυστηρά υπόθεση του αφεντικού του. Συμβουλές για λάτρεις σκύλων και για... κυνηγημένους

ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΒΕΝΙΟΥ
eveniou@tovima.gr

Πριν από λίγες ημέρες, στη Λάρισσα, ένας σκύλος επιτέθηκε σε ένα οκτάχρονο παιδί που επέστρεφε με το ποδήλατο στο σπίτι του, επιφέροντας πολλαπλά τραύματα σε διάφορα σημεία του σώματός του. Το παιδί μεταφέρθηκε στο Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο όπου έκανε πολλά ράμματα και παρέμεινε για παρακολούθηση. Τι ήταν αυτό που πυροδότησε την τρομακτική αυτή συμπεριφορά του ζώου και πώς θα μπορούσε ενδεχομένως αυτή να είχε αποτραπεί;

Μιλήσαμε με τον κλινικό συμπεριφοριστή ζώων και συνεργάτη του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας Βαγγέλη Διαμαντάκο (με σπουδές στο Σαουθάμπτον της Βρετανίας), ο οποίος μας διαφώτισε σχετικά με τη «γλώσσα» των ζώων και τις ευθύνες των ιδιοκτητών τους αλλά και της Πολιτείας. «Το θέμα μιας επίθεσης είναι γενικά πολυδιάστατο» λέει στο «Βήμα» ο κ. Διαμαντάκος. «Υπάρχουν τρεις κεντρικοί άξονες οι οποίοι παίζουν σημαντικό ρόλο ως προς την επιθετική συμπεριφορά του σκύλου: ο σκύλος, ο ιδιοκτήτης και το περιβάλλον». Το περιβάλλον, όπως μας εξηγεί, μπορεί να είναι οτιδήποτε – στην προκειμένη περίπτωση, το παιδί που περνούσε με το ποδήλατο. Ο σκύλος ήταν ελληνικός ποιμενικός. Συνδετικός κρίκος των δύο είναι ο ιδιοκτήτης. «Οι τελευταίοι νόμοι για τα ζώα συντροφιάς αναφέρουν ότι υπάρχουν ευθύνες για τον ιδιοκτήτη, καθώς τόσο ο σκύλος όσο και το περιβάλλον αποτελούν ευμετάβλητους παράγοντες» προσθέτει ο ίδιος.

Από την πλευρά του, ο Μάικλ Σικάσιο, πρόεδρος του Διεθνούς Συνδέσμου Συμπεριφοριστών Ζώων (IAABC), μας σχολίασε το συμβάν λέγοντας: «Χωρίς περισσότερες πληροφορίες είναι αδύνατο να προσδιορίσει κανείς τους παράγοντες που ενδεχομένως να πυροδότησαν την επιθετική συμπεριφορά του ζώου. Οι παράγοντες αυτοί

έχουν άμεση σχέση με την παρατήρηση του ζώου, τη συλλογή δεδομένων και την καταγραφή του ιστορικού της συμπεριφοράς του, την αξιολόγηση του περιβάλλοντος στο οποίο ζει και κινείται, την περιγραφή αυτοπτών μαρτύρων, την αξιολόγηση της συμπεριφοράς του ζώου, τις λεπτομέρειες και τα γεγονότα που έλαβαν χώρα πριν από το συμβάν, όπως επίσης με τις κτηνιατρικές εξετάσεις του».

Δεν υπάρχουν επικίνδυνες φυλές

Πολλοί είναι εκείνοι που πιστεύουν ότι κάποιες ράτσες είναι πιο επιθετικές από άλλες. Σύμφωνα με τον κ. Διαμαντάκο όμως δεν είναι ακριβώς έτσι: «Δεν υπάρχουν επικίνδυνες φυλές. Υπάρχουν φυλές που έχουν δημιουργηθεί μέσω επιλεκτικής αναπαραγωγής για κάποιον συγκεκριμένο σκοπό – όπως π.χ. τα κυνηγικά, οι σκύλοι-φύλακες – και έχουν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά συμπεριφοράς. Αυτό όμως δεν είναι απόλυτο: έχουν αυξημένη προδιάθεση να εμφανίσουν μια συγκεκριμένη συμπεριφορά. Από εκεί και μετά όλοι οι σκύλοι μπορεί εν δυνάμει να εμφανίσουν επιθετική συμπεριφορά ή να είναι ήρεμοι. Το κλειδί είναι η εκπαίδευση του σκύλου» υπο-

γραμμίζει. «Το να μιλάει κανείς για επικίνδυνες φυλές είναι σαν να αναφέρεται σε κάποιον με ρατσιστικά σχόλια. Το ότι έχει κάποιος μια προδιάθεση δεν σημαίνει απαραίτητα κάτι. Για παράδειγμα, το παιδί δύο ψηλών γονιών έχει αυξημένες πιθανότητες να γίνει ψηλό. Αν όμως δεν τρέφεται σωστά, αν δεν κοιμάται επαρκώς, δεν θα πάρει την αναμενόμενη ανάπτυξη. Ο σκύλος που δεν έχει λάβει εκπαίδευση αφήνεται ουσιαστικά στην τύχη του» υπογραμμίζει ο κ. Διαμαντάκος.

Αναγκαία η εκπαίδευση

Ο έλληνας συμπεριφοριστής ζώων υποστηρίζει ότι η εκπαίδευση, δηλαδή η ενασχόληση του ιδιοκτήτη με τον σκύλο προκειμένου το ζώο να μάθει βασικούς κανόνες συμπεριφοράς, είναι απαραίτητη. Κάτι τέτοιο μπορεί να γίνει από τον ίδιο ή με την καθοδήγηση κάποιου ειδικού. Σε κάθε περίπτωση ο ιδιοκτήτης θα πρέπει να είναι υπομονετικός και επίμονος, όπως θα ήταν και με ένα μικρό παιδί.

«Η εκπαίδευση ενός σκύλου που ζει στην πόλη έχει να κάνει τόσο με την εξοικείωση και την κοινωνικοποίησή του με τους ανθρώπους όσο και με την εξοικείωση και ευαισθητοποίησή με ερεθίσματα του περιβάλλοντος – αυτοκίνητα, ποδήλατα, μηχανάκια, οτιδήποτε μπορεί να συναντήσει ο σκύλος στο περιβάλλον στο οποίο κινείται. Για τον λόγο αυτόν θα πρέπει να ξεκινάει σε όσο το δυνατόν μικρότερη ηλικία, π.χ. από τη στιγμή του απογαλακτισμού από τη μητέρα – δηλαδή περίπου στους πρώτους δύο μήνες της ζωής του. Αυτή είναι η κρίσιμη περίοδος. Τώρα, αν κάποιος δεν είχε το περιθώριο ή την επιλογή να το ξεκινήσει τόσο νωρίς γιατί ο σκύλος δεν ήρθε τόσο νωρίς στα χέρια του, τότε από τη στιγμή που θα τον πάρει θα πρέπει να ασχοληθεί με την εκπαίδευσή του».

Η βία δεν είναι «δάσκαλος»

«Σε καμία περίπτωση ο σκύλος δεν πρέπει να εκπαιδεύεται με

ΟΙ ΑΡΙΘΜΟΙ

2 μηνών είναι η σωστή ηλικία για να αρχίσει η εκπαίδευση του σκύλου

N. 4039/12

Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΝΟΜΟΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΑ ΤΑ ΔΕΣΠΟΖΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΑΔΕΣΠΟΤΑ ΖΩΑ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ

βία,

Σε περίπτωση επίθεσης από σκύλο θα πρέπει να κουλουριαστούμε καλύπτοντας πρόσωπο και ζωτικά όργανα και να αποφύγουμε τις απότομες κινήσεις

π.χ. με ξύλο. Κάτι τέτοιο μπορεί να πυροδοτήσει τη βίαιη αντίδρασή του, στην προσπάθειά του να ξεφύγει από τη συγκεκριμένη κατάσταση» υποστηρίζει ο κ.

Διαμαντάκος. «Ο σκύλος μαθαίνει να ακούει με κίνητρο, π.χ. με την επιβράβευση μιας λιχουδιάς. Ωστόσο η ολοκληρωμένη προσέγγιση έχει να κάνει με τον συνδυασμό του κινήτρου και του σωματικού ελέγχου του σκύλου. Είναι όμως άλλο, για παράδειγμα, το να σε πιάσω από το χέρι στην προσπάθειά μου να αποτρέψω μια πράξη σου και άλλο να σου ρίξω χαστούκι. Πιάνοντάς σου το χέρι ασκώ μια μορφή βίας, καθώς σε κρατάω με το ζόρι. Από αυτό όμως ως το χαστούκι υπάρχει τεράστια διαφορά. Αρα ακουμπάμε τον σκύλο και του ασκούμε σωματικό έλεγχο με πολύ συγκεκριμένα όρια. Με τον συνδυασμό κινήτρου και σωματικού ελέγχου μαθαίνουμε σταδιακά στον σκύλο να επιτρέπει τη συγκράτησή του από τον ιδιοκτήτη του».

«Όταν όμως ο ιδιοκτήτης επιτρέπει πάρα πολλά στο ζώο, χάνεται το μέτρο, με αποτέλεσμα ο σκύλος να μην μπορεί να γνωρίζει τι επιτρέπεται να κάνει και τι όχι. Κάνει δηλαδή πολύ εύκολα γενικεύσεις και θεωρεί ότι επειδή το επιτρέπει ο ιδιοκτήτης του η πράξη αυτή είναι φυσιολογική». Ο αμερικανός ειδικός Μάικλ Σικάσιο προσθέτει ότι «μια βασική ενημέρωση γύρω από το πώς ένας σκύλος μαθαίνει και μεταφράζει την ανθρώπινη γλώσσα του σώματος θα μπορούσε να αποτελεί πολύ καλή βάση για κάποιον που ενδιαφέρεται να αποκτήσει ένα κατοικίδιο».

Η «γλώσσα» του σκύλου

«Η κατανόηση του πότε ο σκύλος εκφράζει στρες, φόβο, ανησυχία, πόνο ή κάποια άλλη δυσάρεστη κατάσταση είναι σημαντική για την αποφυγή επιθετικών συμπεριφορών. Επιπλέον, ο σωστός έλεγχος του σκύλου είναι σημα-

ντικός τόσο για την ασφάλεια των γύρω μας όσο και για την ασφάλεια του ίδιου του ζώου. Η χρήση λουριού, περιοριστικού φράχτη, σκυλόσπιτου, φίμωτρου, πορτούλας μωρού κτλ. μπορεί να προστατεύσει το ζώο από την έκθεσή του σε ερεθίσματα αποτρέμμενοι μπορούν εύκολα να βρουν περισσότερες πληροφορίες γύρω από το συγκεκριμένο θέμα από εκτροφείς, συλλόγους σκύλων, εκπαιδευτές, συμπεριφοριστές ή κτηνιάτρους» υπογραμμίζει ο κ. Σικάσιο. Προσθέτει ακόμη ότι κάποιες συμπεριφορές που μπορεί να μοιάζουν φυσιολογικές ενδεχομένως να κρύβουν σημάδια του στρες που βιώνει το ζώο. «Για παράδειγμα, ο σκύλος μπορεί να λαχανιάζει και να κουνάει τη γλώσσα του ή να γλείφεται. Μπορεί να κουνάει τα μάτια του με τρόπο ώστε να φαίνεται το λευκό σκληρό – όχι απαραίτητα επειδή νυστάζει. Αυτά αποτελούν μερικά σημάδια που μπορεί κανείς να παραλείψει γιατί δεν είναι τόσο κραυγαλέα, όπως π.χ. το κλάμα, το κούνημα της ουράς κτλ. Το σημαντικό είναι να παρατηρούμε τα ζώα χωρίς να τους αποδίδουμε ανθρώπινα χαρακτηριστικά».

Τι είναι «πρόκληση» για το ζώο

Σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν. 4039/12 για τα δεσποζόμενα και μη δεσποζόμενα ζώα συντροφιάς, «επικίνδυνο είναι το ζώο συντροφιάς που αποδεδειγμένα εκδηλώνει απρόκλητα έντονα επιθετική συμπεριφορά προς τον άνθρωπο ή τα άλλα ζώα [...]».

«Το “απρόκλητα” είναι εκείνο που εκλαμβάνουμε εμείς» स्पείδει να ξεκαθαρίσει ο κ. Διαμαντάκος. «Για τον σκύλο μπορεί να έχει υπάρξει πρόκληση. Στην προκειμένη περίπτωση, το ποδήλατο ενεργοποιεί ένα πολύ ισχυρό ένστικτο που υπάρχει στους σκύλους που ονομάζεται καταδίωξη του θηράματος, σύμφωνα με το οποίο το ζώο κυνηγάει ό,τι κινείται. Επειδή είναι ζώο θηρευτής, εκεί βασιλεύει η επιβίωσή του. Ο σκύλος θα πρέπει να μάθει να μην εκδηλώνει τη συγκεκριμένη συμπεριφορά».

Για το ζώο η καταδίωξη του θηράματος αποτελεί «φυσιολογική» συμπεριφορά, μας εξηγεί ο ειδικός. «Βέβαια αυτό σε καμία περίπτωση δεν δικαιολογεί το περιστατικό, από τη στιγμή που υπάρχουν σωματικές βλάβες, και

ιδιαίτερα σε παιδί. Άλλος ένας παράγοντας που μπορεί να συνέβαλε στην έκφραση επιθετικής συμπεριφοράς ενάντια στο παιδί είναι η κυριαρχία του χώρου – η απαγόρευση εισόδου ενός ξένου δηλαδή σε έναν χώρο ή σε μια περιοχή. Δεν μπορούμε να απομονώσουμε μια συγκεκριμένη συμπεριφορά χωρίς να εξετάσουμε μια σειρά από άλλα πράγματα» αναφέρει.

Συνοδεία και έλεγχος

Σύμφωνα με το άρθρο 5 του Ν. 4039/12, «ο ιδιοκτήτης σκύλου: α) μεριμνά για να γίνεται ο περίπατος σκύλων πάντα με συνοδό, β) οφείλει να παίρνει τα κατάλληλα μέτρα ώστε να μην εξέρχεται ελεύθερα ο σκύλος του από τον χώρο της ιδιοκτησίας του και εισέρχεται σε χώρους άλλων ιδιοκτησιών ή σε κοινόχρηστους χώρους». «Η αλήθεια είναι ότι δεν υπάρχει αναφορά στη χρήση λουριού ή αλυσίδας όσο ο σκύλος βρίσκεται στον δρόμο» επισημαίνει ο κ. Διαμαντάκος. «Ωστόσο αναφέρεται ότι θα πρέπει να συνοδεύεται και να ελέγχεται από τον ιδιοκτήτη του».

Εκτός από την ανάγκη για την εκπαίδευση του ζώου, εγείρεται και το ζήτημα της εκπαίδευσης και υπευθυνότητας του ίδιου του ιδιοκτήτη. «Πώς μπορούν να πιστοποιήσουν οι αρμόδιοι

φορείς της Πολιτείας ότι κάποιος είναι αρκετά υπεύθυνος ώστε να πάρει έναν σκύλο ή ότι μπορεί να τον ελέγχει, ώστε το ζώο να μπορεί να κυκλοφορεί έξω στον δρόμο με ασφάλεια; Όπως ακριβώς ο ιδιοκτήτης πρέπει να γνωρίζει ότι οφείλει να “τσιπάρει” το ζώο του, έτσι πρέπει να ξέρει ότι όταν βγαίνει έξω θα πρέπει εκείνο να ακολουθεί κάποιους κανόνες συμπεριφοράς – δεν μπορεί να κινδυνεύει το παιδί κανενός. Σύμφωνα μάλιστα με τον νόμο (άρθρο 18), το υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης με τους κατά τόπους φορείς και δήμους οφείλει να πραγματοποιεί σεμινάρια ενημέρωσης γύρω από την κατοχή ενός κατοικιδίου. Μάλιστα προβλέπονται και κονδύλια για τη χρηματοδότηση των εν λόγω δράσεων που πληρούν συγκεκριμένους όρους και προϋποθέσεις» υποστηρίζει ο κ. Διαμαντάκος.

«Σαβουάρ βιβρ» για σκύλους

«Ένας εκπαιδευμένος σκύλος, θα πρέπει να δέχεται το χάδι κάποιου. Αυτό θα πει ότι είναι απειαισθητοποιημένος στην όλη διαδικασία και δεν φοβάται. Θα πρέπει να επιτρέπει να τον ταΐσεις. Όταν βάζεις στον σκύλο το φαγητό και φεύγεις, τότε με το πέρασ του χρόνου αν πας να του πειράξεις το φαγητό δεν σε αφήνει. Αν από

την αρχή όμως έχεις βάλει το χέρι σου μέσα στο φαγητό, τον έχεις ταΐσει μέσα από το μπολ, σταματάει να εκφράζει επιθετική συμπεριφορά γιατί αντιλαμβάνεται ότι η διαδικασία του φαγητού βασίζεται στη συνεργασία» περιγράφει.

Τι γίνεται όμως αν ο σκύλος έχει ακολουθήσει εκπαίδευση φύλακα; «Σε πρώτη φάση ένας τέτοιος σκύλος θα πρέπει να προειδοποιεί μέσω γαβγίσματος και όχι να δαγκώνει. Αν ο σκύλος μάθει να δαγκώνει, τότε θα ψάχνεται για να δαγκώσει. Αν έχει μάθει να διώχνει, μένει σε αυτό. Ο σκύλος-φύλακας έχει μάθει να φυλάει το σπίτι του, όταν βγαίνει έξω στον κόσμο τα

↑
Μαθήματα «καλής συμπεριφοράς» οφείλει να κάνει στον σκύλο του ο ιδιοκτήτης, υποστηρίζουν οι ειδικοί

πράγματα θα πρέπει να αλλάζουν και να παύει να έχει τον συγκεκριμένο ρόλο, καθώς δεν είναι σε θέση να γνωρίζει κατά πόσο το άτομο που πλησιάζει, π.χ. σε μια πλατεία, είναι φίλος ή άγνωστος. Για παράδειγμα, αν εγώ διαρρήξω το σπίτι σου, μπορεί να με χτυπήσεις. Αλλά σε καμία περίπτωση δεν μπορείς να με χτυπάς έξω στον δρόμο στα καλά καθούμενα».

Τι να κάνουμε αν δεχθούμε επίθεση

Σε περίπτωση επίθεσης, κατά τον ειδικό, το άτομο που τη δέχεται θα πρέπει να διατηρήσει την ψυχραιμία του – όσο αυτό είναι δυνατόν. «Θα πρέπει να αποφύγει απότομες κινήσεις, να πέσει στο έδαφος και

να κουλουριαστεί προκειμένου να καλύψει το πρόσωπο και τα ζωτικά του όργανα. Όσο περισσότερο κινείται τόσο περισσότερο εξιτάρει τον σκύλο. Αρα όσο πιο αδρανής μένει τόσο λιγότερες απώλειες θα έχει. Ο σκύλος από τη φύση του όταν δει ότι κάποιος μένει ακίνητος το εκλαμβάνει ως υποχώρηση, οπότε και σταματάει» εξηγεί ο κ. Διαμαντάκος.

«Το θέμα είναι να μη φθάσουμε ως αυτό το σημείο. Αρα το μυστικό είναι η πρόληψη. Θα πρέπει ο ιδιοκτήτης να μπει στη διαδικασία να προλάβει κάποιες συμπεριφορές του ζώου του και όχι να περιμένει ώσπου να συμβεί κάποιο ατύχημα ώστε να αναλάβει δράση» καταλήγει.

Αποκαλυπτικές μελέτες

■ ΣΑΝ ΜΙΚΡΟ ΠΑΙΔΙ

Παρόμοια συμπεριφορά με ένα μικρό παιδί έχουν οι σκύλοι, υποστηρίζει μελέτη ψυχολόγων από το Πανεπιστήμιο του Μιλάνου στην Ιταλία. Συγκεκριμένα οι ερευνητές παρατήρησαν ότι ο «καλύτερος φίλος του ανθρώπου» τείνει να βασίζεται τη συμπεριφορά του στον κοινωνικό του περίγυρο αναζητώντας την αποδοχή ή την απόρριψη μιας κατάστασης στα μάτια του ιδιοκτήτη του, όπως ακριβώς κάνει και ένα μικρό παιδί με τους κηδεμόνες του.

■ ΟΔΗΓΟΣ Ο... ΠΟΝΟΣ

Μελέτη ομάδας ισπανών ερευνητών από το Αυτόνομο Πανεπιστήμιο της Βαρκελώνης είχε δείξει ότι η επιθετικότητα πηγάζει πολλές φορές από τον πόνο που βιώνει ένα ζώο. Συγκεκριμένα, αναλύοντας τις περιπτώσεις 12 σκύλων με προβλήματα επιθετικότητας, οι ειδικοί διαπίστωσαν ότι όλα τα ζώα εκδήλωναν παρόμοια συμπεριφορά λόγω σωματικού πόνου. Από τους 12 οι οκτώ σκύλοι βρέθηκαν ότι έπασχαν από δυσπλασία ισχίου. Όπως εξηγούσαν με δημοσίευσή τους στο επιστημονικό έντυπο «Journal of Veterinary Behavior», ο σωματικός πόνος μπορεί να πυροδοτήσει επιθετική συμπεριφορά ακόμη και σε μέχρι πρότινος ήρεμα ζώα, ενώ μπορεί να ενισχύσει την τάση για επιθετικά ξεσπάσματα σε ήδη νευρικά ζώα. Για τον λόγο αυτόν, υπογράμμισαν, είναι σημαντικό μόλις ο ιδιοκτήτης ενός σκύλου παρατηρήσει αλλαγή συμπεριφοράς στο ζώο του – και ιδιαίτερα αν αυτό είναι προχωρημένης ηλικίας – να συμβουλευθεί άμεσα τον κτηνίατρό του.

■ ΜΗΝ ΠΥΡΟΒΟΛΕΙΤΕ ΤΙΣ ΡΑΤΣΕΣ

Η επιθετικότητα δεν πάει με τη ράτσα, ανέφεραν με δημοσίευσή τους στο επιστημονικό έντυπο «Journal of Animal and Veterinary Advances» ισπανοί ερευνητές από το Πανεπιστήμιο της Κόρδοβα.

Συγκεκριμένα, σκύλοι όπως τα πιτ μπουλ, οι γερμανικοί ποιμενικοί και τα ροτβάιλερ δεν είναι επιθετικοί από τη φύση τους. Το μεγαλύτερο μερίδιο ως προς τη συμπεριφορά του ζώου, υποστηρίζουν οι επιστήμονες, το έχει τελικά ο ιδιοκτήτης. Το 40% της επιθετικότητας που εκφράζουν τα ζώα με στόχο την επιβολή τους στον χώρο οφείλεται στην αδυναμία των «γονιών» τους να προσφέρουν στα κατοικίδια τους επαρκή εκπαίδευση βασικών κανόνων συμπεριφοράς.

■ Η ΒΙΑ ΦΕΡΝΕΙ ΒΙΑ

Σύμφωνα με μελέτη αμερικανών ερευνητών από το Πανεπιστήμιο της Πενσιλβάνια, η χρήση βίας κατά την εκπαίδευση ενός ζώου οδηγεί στα βίαια ξεσπάσματά του. Όπως ανέφεραν στο επιστημονικό έντυπο «Applied Animal Behaviour Science», οι ιδιοκτήτες που είχαν χρησιμοποιήσει βίαιες μεθόδους – έδερναν το ζώο τους, του γρούλιζαν κ.ά. – συχνά δέχονταν επιθετική συμπεριφορά από την πλευρά του σκύλου τους.

■ ΟΜΟΙΟΣ ΟΜΟΙΩ ΑΕΙ ΠΕΛΑΖΕΙ

Βρετανοί ψυχολόγοι από το Πανεπιστήμιο Κουίνς στο Μπέλφαστ μέσα από μελέτη τους είδαν ότι οι ιδιοκτήτες τείνουν να επιλέγουν ζώα με προσωπικότητα παρόμοια με τη δική τους. Ατομα, δηλαδή, με επιθετική συμπεριφορά έτειναν να επιλέγουν ζώα με εξίσου επιθετική συμπεριφορά, ενώ πιο ήρεμοι τύποι έπαιρναν πιο υπάκουα και ήσυχα ζώα. Στο πλαίσιο της μελέτης οι ειδικοί εξέτασαν τις περιπτώσεις 147 ιδιοκτητών σκύλων ροτβάιλερ, λαμπραντόρ, γκόλντεν ριτρίβερ και γερμανικών ποιμενικών. Οι γερμανικοί ποιμενικοί και τα ροτβάιλερ εμφάνιζαν πιο επιθετική συμπεριφορά συγκριτικά με τα λαμπραντόρ και τα γκόλντεν ριτρίβερ, ενώ και οι ιδιοκτήτες των πρώτων εμφάνιζαν επιθετικές τάσεις.

ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΘΕΡΜΑΝΣΗ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΕΩΣ ΚΑΙ 40%

ΚΤΙΡΙΑ ΜΕ ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΘΕΡΜΑΝΣΗ

ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΗΣΤΕ ΤΗΝ ΩΡΟΜΕΤΡΗΣΗ ΜΕ ΘΕΡΜΙΔΟΜΕΤΡΗΣΗ

SIEMENS

- Μέτρηση ενέργειας (KWh) και όχι ωρών
- Δίκαιη και αξιόπιστη κατανομή δαπανών
- Εξοικονόμηση ενέργειας
- Γρήγορη και εύκολη τοποθέτηση

Εξουσιοδοτημένος συνεργάτης της SIEMENS για το Siemens SET

www.energycycle.gr

ΚΤΙΡΙΑ ΧΩΡΙΣ ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΘΕΡΜΑΝΣΗ

ΑΠΟΚΤΗΣΤΕ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ ΑΠΛΑ ΚΑΙ ΓΡΗΓΟΡΑ ΧΩΡΙΣ ΜΕΡΕΜΕΤΙΑ

Siemens SET

- Αυτονομία, άνεση και οικονομία (έως και 40%)
- Δίκαιη και αξιόπιστη κατανομή δαπανών θέρμανσης
- Συμβατό με όλα τα καύσιμα (φυσικό αέριο, πετρέλαιο)
- Ασύρματη συλλογή μετρήσεων

τηλεφωνήστε για ενημέρωση 210 5053041 210 5057017

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ & ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Πετροπούλεως 85, Ίλιον, • τηλ. 210 50 53 041
fax: 210 5053049 e-mail: info@energycycle.gr